

NOVA DOBA

Državna licejska knjižica

v Ljubljani

Stane letno 60 Din, mesečno 5 Din, za inozemstvo 240 Din.
Oglaš za mm višine stolpca 50 p. Reklame med tekstem 1 Din.
Posamezna številka stane 1 Din.

Izhaja
vsak torek, četrtek in soboto.

Uredništvo: Strossmayerjeva ul. št. 1, I. pritličje. Telef. 65.
Upravišтво: Strossmayerjeva ul. št. 1, pritličje. Telef. 65.
Račun kr. poštnege čekovnega urada št. 10.666.

Obnavljanje nemčurstva v severni Sloveniji.

Zadnje čase se naše časopise mnogo bavi z dejstvom, da se nemčurstvo v severnem delu Slovenije znova ošabno dviga in pripravlja na novo ofenzivo. Tudi »Slovenski Narod« je v par zadnjih številkah posvetil pažnjo temu res žalostnemu pojavu ter napoveduje osobito za Maribor presenečenja. O novi nevarnosti nemčurstva se je govorilo tudi na Ciril-Metodovi skupščini v Ptuj in govori se na vseh sestankih in zborih narodnih društev in organizacij. Tudi nasvetov, kako od pomoči nemčurski nevarnosti, ne manjka. Pojavljajo se razni modrižani, ki iz visokega svetujejo to in ono ter poučujejo na levo in desno, kakor je pri nas Slovincih in Jugoslovenih sploh v navadi. Ravno to svetovanje pa smatram za veliko napako našega plemena in celega naroda, ker odkrivamo s tem prezgodaj karte svojim nasprotnikom ter jih celo vzpodbujamo, čeprav seveda nehoti. Če bi le bilo pri nas več dejanj in manj besed, potem bi bilo v vsakem oziru drugače. Nemci malo govore, zato pa tembolj delajo; enako postopajo tudi drugi narodi. Italijani si nad našim Primorjem ne belijo glav in prav nič ali vsaj zelo malo razpravljajo v javnosti, kako bi se dal naš tamkajšnji življ »asimilirati«. Oni vedo prav dobro, kako se dajo take reči najbolje urediti. Imajo svoj preizkušen sistem in tega se drže ter po njem delajo. Kakšne uspehe pri tem delu dosežajo, vemo predobri vsi. Na Primorskem kmalu ne bo nobenega slovenskega uradnika več, nobena šola kmalu ne bo več slovenska in v petih letih bomo zavedne in res zanesljive Slovence po Primorju lahko iskali z lučjo ob belem dnevu. Enake uspehe dosežajo Nemci na Koroškem in vendar je položaj Italijanov na Primorskem in Nemcev na Koroškem pri »asimiliranju« stokrat težavnejši nego je naš v Sloveniji, ker oni imajo tamkaj pred seboj kompaktne mase autohtonega slovenskega prebivalstva, mi pa imamo tu med našim narodom pomešane peščice potujočencev in priseljenih tujcev. Če bi bili na našem mestu Italijani, Nemci ali katerikoli drugi narod, bi zanje problem iredente že davno več ne obstojal; samo mi, slabiči, si belimo glave s takimi problemi in s strahom gledamo v bodočnost, kaj bo.

Eno našo napako sem omenil že zgoraj, to je naše obilno in prazno razpravljanje in sklepanje, ki ostaja vedno jalovo, brez potrebnih dejanj. Druga velika napaka je naša »kulturnost«. Kulturni narod hočemo biti, zato moramo svetu pokazati, da smo »kulturni«, to kulturnost pa kažemo s tem, da »kulturno« nastopamo napram tujcem, ki nas v lastni hiši izpodjedajo. Kaj bi rekel svet, če bi tega ali onega hujšaka prijeli za vrat ali pa ga pogladi preko meje? Smatral bi nas za barbarje! Tako mislimo in pri tem sklepamo, kako je treba s kulturnim in prosvetnim delom pridobivati nemškutarijo in Nemce za nas. Veliki kulturni svet pa se nam ravno radi tega smeje in nas ravno radi tega še z večjim veseljem in končno tudi pravom smatra za barbarje. Saj si tudi divji narodi v Afriki ne upajo nastopati odkrito proti tujcem, Evropejcem, ki jih uvažujejo, toda ne zato, ker so morda kulturni, ampak zato, ker so neoboroženi slabiči. Evropejci pa samozavestni in do zob oboroženi s topovi in strojnimi puškami. »Kulturno« postopanje proti tujim zajedalcem torej ne znači kulturnosti, ampak slabost, barbarstvo. Zadnje čase sem slišal v nekem listu nasvet, naj bi se v našem severnem

ozemlju ne osnavljale Orjune; da, celo Ciril-Metodova družba da je preveč izrazito nacionalna. Na našo mejo naj bi šli z brezbarvno limonadarsko prosveto, morda s kitaro in tamborico ter svirali nemškutariji in Nemcem, toda ne »Hej Slovani«, bog ne daj, ampak ono nedolžno »Je pa davi slanica pala...« ali pa »Tam za goro, tam za goro...« To da bi nemškutarje in Nemce tako prevzelo, da bi se zjokali same miline in pričeli kričati »Živio Jugoslavija!« O sancta simplicitas! Kdor pozna naš nemčurski in nemški element ob meji, ta ve, da je ta element skrajno surov. Prostaštvo in surovost sta bistveni lastnosti nemčurstva in slovenski pevec s prosveto kitaro, ki bi prišel med ta element, bi se vrnil najbrže z razbito kitaro in glavo, nemčurstvo pa bi triumfiralo še bolj. Njemu imponira samo samozavest in sila, respekt ima samo pred onim, ki mu na »Auf biks!« odgovori z »Biks anfi!« Nemčurstvo in iredentistično Nemštvo na meji zamore zatreti in odpraviti samo — močna roka. Toda močna roka, pravijo naši »kulturni« modrižani, rodi samo odpor in le škoduje, a ne koristi. Popolne pravilnosti tej trditvi ne odrekam, toda to velja le tedaj, kadar je močna roka polovičarska, kakor je polovičarsko vse, kar mi počnemo. Kjer je v delu sistem, moč, volja in celota, tam ni odpora, ker novi pritisk za tre vsak poizkus odpora že v kali. Kadar se pritisk prične izvajati, se ga more izvajati do konca in do skrajnih konsekvenc. Tako delajo Italijani na Primorskem, zato tam nikjer ni odpora in ga nikoli ne bo, ampak bo nasprotno naše ljudstvo v nekaj letih sploh pozabilo na potrebo odpora. Kdor tega ne verjame, naj se sam potruži v Primorje, toda naj ne govori preveč, kajti sicer bo kmalu v rokah karabinierjev ali fašistov, toda ne po njihovi zaslugi, ampak po zaslugi — naših ljudi samih, ki ga bodo izdali in ovdali. Pritisk, če je sistematičen, demoralizira in nacionalna demoralizacija je predpogoj zmage.

Če bi bila naša vlada uvedla v našem severnem ozemlju že takoj spočetka v nacionalnem oziru režim močne roke, bi danes sploh ne bilo treba več govoriti o kakem nemčurstvu, še manj pa o nemčurski nevarnosti. Toda na odločilnih mestih so že spočetka sedeli in večinoma še vedno sedijo ljudje, ki nemškutarijo ne samo tolerizirajo, ampak jo celo podpirajo. Če kak nemčur ali Nemec zaprosi za kako obrtno, trgovsko ali drugo koncesijo, jo bo gotovo dobil, če zaprosi za to ali ono ugodnost, se mu bo gotovo ustreglo, če v uradu govori nemško, se mu bo gotovo odgovorilo, kajti »kultura« to zahteva. Napram Slovincem te obzirnosti ni, ker barbar govori z barbarom iahko tudi barbarško... Močno, zavedno uradništvo in orožništvo bi bilo s primernimi navodili lahko že davno zatrla nemčursko nevarnost, ne da bi očitno kršilo zakone, kajti zakoni so zelo elastični in imajo dva konca — dobrega in slabega, enega, ki daje pravico, drugega pa, ki jo jemlje. In nihče se ne more pritožiti. Če pa se ni hotelo poseči po tem sredstvu, ki je običajno v vseh kulturnih zemljah, naj bi se bil pustil svobodni razmah Orjuni. Če bi Orjuna imela svobodne roke napram nemškutariji, bi nihče niti našemu uradništvu niti naši upravi in oblasti ne mogel očitati ničesar, ker bi bila to stvar privatnikov s privatniki. S svobodnim delom bi Orjuna napravila v par mesecih na Štajerskem tak red, da bi lahko z lučjo ob belem dnevu iskali nemčurje, pa bi jih ne našli in po mariborskih, ptujskih, celjskih ulicah

bi zaman nategovali ušesa, nemškutarijenja bi ne bilo nikjer. Na vsem severnem ozemlju bi ne bilo človeka, ki bi si upal zabavljati čez naš narod in našo državo in to ne samo javno, ampak tudi privatno. Vse to pa bi dosegla Orjuna brez posebnih »nasilij«. Nemškutarija je ob prvem nastopu Orjune to tudi pričakovala, zato je za trenutek utihnila in se poskrila, ko pa je videla, da jo pred Orjuno ščiti ves državni aparat, je postala še bolj ohola in predrzna. Prišlo je celo že tako daleč, da nemškutarija vodi vso našo upravo, kateri so njene želje ukazi. Na samo željo tega ali onega nemčurja ali Nemca vtakne naša oblast takoj v zapor tudi najboljšega nacionalista, tudi če ni ničesar zakrivil. Ta uslužnost gre celo tako daleč, da notranji minister noče vzpostaviti mariborske in ptujske Orjune samo zato, ker so proti temu — nemčurji in Nemci. Na ljubo lepim očem nemčurskih fraj, za par knikov raznih nemčurskih in nemških magnatov, ki so obogateli od slovenskih žuljev, in za par piškavih glasov nemčurskih poslancev v narodni skupščini, se ustvarja na našem severu položaj, ki nas vedno bolj približuje stanju pred osvobojenjem. Žalostno, toda resnično!

»Slovenski Narod« se med vsemi našimi listi razmeroma največ peča s problemom nemčurstva in nemške nevarnosti v našem obmejnem ozemlju, »Slovenski Narod« pa je režimski list in zato naj, če misli res iskreno to kar piše, upliva na svoj režim, da spremeni taktiko. Če tega ne stori, potem naj sploh več ne pisari o tem predmetu, kajti sicer bomo prisiljeni smatrati ga za hinavca, ki žalostno stanje na Štajerskem eksploatira samo v gotove, dobroznane namene, ki streme po udušitvi Mariborske oblasti in ohranitvi nedeljive Slovenije. Sicer pa si nemčurji in Nemci z obnavljanjem svojega rovarskega dela in z očitovanjem svoje doslej prikrivane prepotence ne delajo prevelikih uslug. Če bi ostali v mejah, za katere so se umaknili leta 1918. po prevratu, bi jim morda še danes verjeli, da so se spokorili in spreobrili in bi jih, ko bo zapihal drugačen veter, morda celo pustili na miru, tako pa nam odkrivajo kaj so in kaj hočejo, zato bo naše delo ob svojem času tem lažje. Kajti če nemčurji in Nemci mislijo, da bo ostalo vedno tako kakor je danes, se prokletu varajo. Prišel bo čas, ko bodo še bridko obžalovali svojo sedanjo nepremišljeno oholost in prepotenco, toda tedaj bo prepozno. Režimi bodo padali in se novi porajali, to je zakon parlamentarizma, Orjuna pa ni odvisna od parlamentarizma, ona bo ostala in živela dalje in tudi prej ali slej doživela — svoj dan.

MESTNO GLEDALIŠČE V CELJU.

Repertoar:

14. nedelja »Marija Stuart«. Dijaška predstava pri znižanih cenah. Začetek ob 4. uri popoldne.
16. torek »Pelikan«. B.

Politične vesti.

Sestanek JDS v Šoštanj se je vršil v nedeljo, zborovanje je pokazalo, da so naše pozicije trdne. Pristaši stranke so zelo marljivi na političnem, nacionalnem in gospodarskem polju. Za novega predsednika je izvoljen g. Rihtarčič.

Narodno priznanje kralju Petru in narodnim borcem. Na seji narodne skupščine 8. tm. je predložil ministrski predsednik Pašić zakonski osnutek o narodnem priznanju kralju Petru Veli-

kemu. V Beogradu se naj postavi kralju Petru spomenik, ki naj priča o hvaležnosti naroda za osvobojenje in ujedinjenje. Nadalje je predložil Pašić zakon o narodnem priznanju zaslug za domovino. V znak hvaležnosti do bojevnikov, ki so padli v balkanski in svetovni vojni, naj se stavi vsako leto najmanj 10 milijonov dinarjev, da se ovekoveči narodna hvaležnost. Kot viden znak se naj postavi Pantheon. Predvidena je enkratna nagrada za vse žive bojevnike in druge državljane, ki so se odlikovali za časa vojne, otrokom in roditeljem padlih bojevnikov se bo podelila dosmrtna podpora. Zaslužni sinovi našega naroda, ki so umrli v domovini ali inozemstvu, bodo čimprej prenešeni na državne stroške in pokopani v rodbinski ali novi grobnici. Med temi pridejo na vrsto vojvodi Putnik in Mišić, bivši predsednik srbske narodne skupščine Andra Nikolić, Stojan Novaković, bivši ministri predsednik, dr. Laza Paču, bivši finančni minister, dr. Milenko Vesnić, prota Milan Curić. Rodbine onih, na katere se zakon naša, bodo imele pravico prenesti kosti svojcev v domovino že pred splošnim prenosom kosti bojevnikov v Hram — spomenik osvoboditeljev. Prenos in prevoz se vrši na državne stroške. Obema predlogoma je bila priznana nujnost in odkazana posebnemu odboru. Popoldne je bila sklicana seja tega odbora, a se je ni udeležil noben poslanec vladine večine.

Debata o taksah se je na seji narodne skupščine 8. t. m. nadaljevala. Poslanec Sokić (dem.) je ostro kritiziral koruptivno gospodarstvo vlade. Demokrat Popović kot poročevalec manjšine, je v obširnem govoru dokazoval površnost in krivičnost povijanja taks, ki zadene baš revne sloje. Popovićev govor je napravil globok vtis. Tudi nemški poslanec Moser je povdaril, da Nemci ne morejo glasovati za vladin predlog. Vlada bo najbrže s svojo večino pogorela, ker so se začeli prijatelji poslavljati.

Zakon o taksah sprejet. Na seji narodne skupščine 9. tm. se je nadaljevala debata o zakonu o taksah. Posl. Pucelj se je izrazil, da bo glasoval proti zakonu, ker je nesocialen. Vso krivdo nosijo podpisniki Markovega protokola, da se vlada umetno drži na krmilu. Demokrati poslanec Marković je naglašal, da so celo nekateri radikali proti koruptivnemu sistemu. Po 500 odstotnih dokladah, izrednih in naknadnih kreditih v znesku 1200 milijonov in kuluku prihajajo nove takse. Sedanja radikalna vlada ne dela drugega, kakor da naklada samo bremena ljudstvu. Nemški poslanec Moser se je premislil in je izjavil, da bo glasoval za zakon, gotovo so Nemci dobili lepo nagrado. Zakon je bil sprejet s 104 proti 64 glasom.

Italija omilila kulturno nasilje. Vsled velikega razburjenja med našim ljudstvom in interpelacijo poslancev ter vsled pozornosti kulturnega sveta na kruto nasilstvo proti slovenskim šolam in učiteljem, se je začela italijanska vlada umikati. Izdala je komuniké, v katerem izjavlja, da dekret o reformi ljudskih šol še ni podpisan od kralja, učiteljska premeščanja niso dopustna, tudi je vlada opozorila oblasti v Julijski Krajini, naj ne nastopajo s tako brutalno brezobzirnostjo. Šolska oblastva so preklcala odpust provizornih učiteljev v goriškem, tolimskem, sežanskem in postojnskem okraju.

Franosko — nemška pogajanja. Poročali smo že, da se nemški veleindustrija pogajajo s Francozi. Pogajanja teko ugodno in je upanje, da pride do sporazuma. Delavci so nastopili proti veleindustrijalcem, pogajanja označujejo kot veleizdajo.

Spor med Rusijo in Finsko. Umore dveh članov ruske obmejne komisije je povzročil diplomatski konflikt med Rusijo in Finsko. Sovjetska vlada zahteva od Finske, da prime morilce in jih izroči ruskim oblastim. Do dokončane preiskave mora položiti Finska za jamstvo precejšnjo vsoto v zlatih rubljah.

Celiske novice.

Ljudsko vseučilišče v Celju. Predavanje g. Lic. Šimnica »O Babiloniji nekdanj in sedaj« 8. okt. tl. G. predavatelj podal je najprej kratek zemljepisni obris zemljišča na rekah Eufratu in Tigrisu, ki se je v starem veku na jugu imenovalo Babilonija ali Haldeja (danes Irak Arabi), v severnem pa Asirija ali Mesopotamija. Nato je spomnil izkopavanja angleških, francoskih in nemških učenjakov, naštel imena asiriologov, ki so se trudili z razreševanjem sumersko-babilonskega klinastega pisma, na tabli pokazal, kako se je pisalo v tem pismu, prečital tudi nekaj odlomkov iz književnih spomenikov v babilonskem jeziku, prebral nekaj zanimivih odredb iz Hamurabi-jevega zakonika, ki je najstarejši zakonik na svetu. (Hamurabi, po drugem čitanju Hamuraga, vladal je okrog 1900 pred Kr.) Prikazal je potem babilonsko vero, njihovo temeljito matematično in astronomsko znanje, njihovo razvito materijelno kulturo, njihovo bogato književnost ter iz Nimrodove epopeje prečital episo o obnem potopu, omenil tudi babilonsko legendo o stvarjenju sveta pa pri tem pri obeh pričah opozoril na slično pripovedovanje v sv. pismu, čemur pa se nam ni treba čuditi, ker Izraelci so se iz Haldeje preselili v Palestino še le v onem času, ko so tam že krožile gori imenovane legende. Izraelci so se najprej zvali Haldejci ali Babilonci; plemenska imena Izrael in Juda dobili so še le v novi domovini. Jako poučljivo je bilo, kar je g. predavatelj povedal o kulturnem uplivu starih Babiloncev na druge narode. Asiriolog Homel trdi, da je bila tudi egiptčanska kultura v bistvenih točkah odvisna od babilonske, egiptolog dr. Eduard Meyer pa trdi v svoji zgodovini starega Egipta, da je bila samonikla kakor Kitajska. Po mojem mnenju je stara babilonska materijelna kultura razširila svoje veje tudi med Slovane, in sicer s posredovanjem maloazijskih Grkov, ki so imeli svoje naselbine na severnem obrežju Črnega morja. Ti Grki so n. pr. prodajali Slovanom lepe babilonske tkanine in babilonske statve ter jih tako priučili tkalstvu. Še danes imajo Srbi in Slovenci iste besede za pojedine dele krosne (statve). Dodal bi še pripombo, da so Sumeri, ki so v porečju dolnjega Tigrisa in Eufrata osnovali najstarejšo mestno državo na svetu (v polovici 5. tisočletja pred Kr.) in najstarejšo kulturo, ki so jo potem semitski Babilonci dalje razvijali, turško plemo, ki se je doselilo v te kraje iz centralne Azije, iz pradomovine turško-mongolskega naroda, pa da so bili pozneje zopet Turci, Selždci in Osmanlije, ki so doselivši se v te krajeve pretvorili od Sumerev in Babiloncev s pomočjo kanalizacije lepo obdelano ravnico v pravo puščavo in uničili večji del sumersko-babilonske in arabske kulture. Škoda, da Šimnicovo, na najnovejših raziskovanjih zasnovano predavanje, nije našlo več odziva. Gotovo bo g. Šimnic natiskal svoje predavanje v Novi Dobi ter s tem dal priložnost, da se z njim seznanijo tudi tisti ki niso mogli ali iz nehalnosti niso hteli, da prisostvujejo njegovi ustmeni besedi.

Em. Lilek.

Tombola Sokolskega društva v Celju se vrši v nedeljo 21. tm. ob 2. uri pop. na Dečkovem trgu pred Nar. domu. Kupujte tablice po 3 Din, katere dobite pri naših sestrah in bratih.

Odborova seja Sokolskega društva Celju se vrši v petek 12. okt. ob 6. (šesti) uri zvečer v zborovalnici.

Za tombolo Sokolskega društva so razen že objavljenih še darovali: Brat Drago Cerlini krasen glavnik, vreden 300 Din. (vredka Pakj, tovarna perila, perilo in dr.; čevljarna Adria, par čevljev; Adolf Urbančič kos mesa (5 kg); društvo eno žepno uro (Tulla). Vsem darovalcem iskrena hvala!

Cercle français. Francoski pouk, drugi tečaj, se vrši ob torkih in petkih od 6 do 7 ure v meščanski šoli. Učna

knjiga: Dr. Fr. Sturm, Francoska vladnica, drugi letnik. — Odbor.

Vabilo k ustanovnemu občnemu zboru Udruženja tobačnih trafikantov, kateri se vrši v nedeljo, dne 21. okt. tl. ob 1. uri popoldne v hotelu »Balkan« v Celju s sledečim dnevnim redom: 1. Pozdrav predsednika pripravljalnega odbora. 2. Pomen ustanovljene organizacije. 3. Čitanje pravil in volitev odbora. 4. Določitev enkratne pristopnine. 5. Določitev mesečne članarine. 6. Slučajnosti ter razni drugi predlogi in nasveti. Ker je navedeni občni zbor za trafikante velevažnega pomena, Vas prosim zanesljivo in točne udeležbe. Pripravljalni odbor Udruženja tobačnih trafikantov v Celju. T. č. predsednik prip. odbora Fr. Speglič l. r.

Cenejše meso je nekaj dni izginilo iz celjskega trga iz enostavnega vzroka, ker niso transporti živine pravočasno dospeli. V tem času se je prodajalo boljše meso bosanske živine po 20 Din per kg. Po presledku nekaj dni se je danes v sredo sekalo meso na stojnici pred lekarno zopet po nižji ceni in sicer po Din 16.— za 1 kg. Da smo bili zadnje dni brez cenejšega mesa je vzrok tudi ta, da se je odprodalo več cenejše živine v Celju in v Žalec, nov transport pa ni pravočasno došel. Nastale so vsled tega že prav čudne govorice, občinstvo se upravičeno razburja ter je danes po tem mučnem presledku zopet v ogromnem številu oblegalo stojnico, ki je težko zmagovala delo. V interesu prebivalstva prosimo županstvo mesta Celja, da se za akcijo skrbno zanima in ščiti koristi prebivalstva, da nam ne bo konkurenca podprta s kapitalom ubila tega, kar nam je v veliko pomoč v prehrani v teh težkih časih.

Uradni dan Trgovske in obrtniške zbornice v Celju z dne 16. okt. se radi uradne zadeve preloži na dan 23. oktobra tl. Prihodnji uradni dnevi ostanejo v veljavi, kakor je bilo že to 31. avgusta objavljeno.

Stanovanjska in stavbena zadruga v Celju sklicuje redni občni zbor na četrtek dne 18. oktobra t. m. ob pol 8. uri zvečer v gostilniške prostore »Narodnega doma« s sledečim dnevnim redom: 1. Letni račun in poročilo. 2. Razdelitev dobička oziroma pokritje izgube. 3. Volitev članov načelstva, nadzorstva ter dveh skruti-natorjev. 4. Predlogi načelstva in nadzorništva. 5. Predlogi združnikov in 6. Slučajnosti. V slučaju, da na pol 8. uro sklicani občni zbor ne bo sklepčen, se vrši po § 15. združnih pravil pol ure na to drugi zbor s istim dnevnim redom, ki je sklepčen ob vsaki udeležbi. Združniki morajo javiti svoje samostojne predloge vsaj tri dni pred občnim zborom.

Umrli je v Celju čevljarski mojster in hišni posestnik gosp. Ivan Berna v 58. letu starosti. — V tukajšnji bolnici je umrl čevljarski mojster gosp. I. Kač, na tuberkulozi. N. v m. p.

Javna knjižnica Spl. ženskega društva v Celju se je otvorila v nedeljo 7. oktobra 1923 v Strossmayerjevi ulici št. 3. Zadruga Zveza, I. nadstr. Poslovalo se bo vsako nedeljo od 10. do 11. ure dopoldne in vsak četrtek popoldne od 18. do 19. (6. do 7.) ure. Vpisnina znaša 5 dinarjev za osebo. Za vsako izposojeno knjigo se plača 1 Din kot izposojevalnina. Knjižnica je založena z vso moderno slovensko literaturo, ima pa tudi večje število hrvatskih, srbskih in nemških knjig ter večje število mladinskih spisov. Vabi se sl. občinstvo naj ne zamudi ugodne prilike in naj si pridno izposoje knjige iz edine moderne urejene knjižnice v Celju.

Dopisi.

Dobrna pri Celju. Ga. Rožančeva, restavratorka Topl. doma, je darovala 100 dinarjev tukajšnji šolski knjižnici, za kar se ji izreka iskrena zahvala. Vodstvo osnovne šole v Dobrni.

Vransko. Kakor smo izvedeli, priredi 14. tm. ob 3. uri popoldne »Kmetijsko izobraževalno društvo« v St. Jurju ob Taboru pri gosp. Radišku v Kapli vinskih trgatav v zvezi z burko »Če sta dva«. Znani so nam igralci, kateri so svoje vloge doslej izvršili še vedno dobro, še bolj pa, da so bile dosedanje veselice zelo animirane. Pričakujemo z nestrpnostjo napovedane zabave ter kličemo Šentjurčanom: »Na veselo svidenje!« v nadi, da najdemo tam obilo sosedov iz Savinjske doline.

Dnevna kronika.

10. X. 1920. Še je nam vsem v spominu dan 10. oktobra 1920, ko smo izgubili zibelko našega naroda slovensko Koroško. Kako so takrat drgetala naša srca, ko smo čakali na konec plebiscita. Upali smo in se bali, a naša bojazen je bila upravičena. Ni se izpolnilo naše upanje, da bi se združili z našimi severnimi brati, odsekali so jih od našega telesa. Zagrešili smo tedaj, ker nismo delali ali nismo znali delati dovolj propagande, nismo znali našim severnim bratom navdihniti dovolj poguma pred nemškim terorjem. A naši slovenski bratje se niso udali obupu. Dne 20. tm. se vrše v Avstriji volitve. Koroški Slovenci so se strnili v eno falango, s katero upajo pri volitvah prodreti ter pokazati nam in celemu svetu, da oni niso še izgubljeni, da tvorijo skupno maso, ki se jo mora upoštevati in ji dati pravice, ki ji pripadajo.

Obnavljanje nemštva v severni Sloveniji. Pod tem naslovom prinašamo na uvodnem mestu članek iz »Orjune«, ki je izredno važen in velezanimiv. Obravnava vprašanje tujemislečega življa ob naši severni meji ter v posamnih tistih naših mestih in trgih, kjer je v časih avstrijskih nemška manjšina, s pomočjo narodno neprobujenega, sicer po krvi in rojstvu našega, toda vsled nemške šolske vzgoje ali gospodarske odvisnosti tujemislečega nemškutarskega elementa gospodovala nad nami Slovenci. »Nova Doba« je o tem vprašanju razpravljala sicer že ponovno iz raznih vidikov. Ker pa se je v zadnjem času, zlasti še po letošnji glavni skupščini Družbe sv. Cirila in Metoda v Ptuj, v slovenskih ljubljanskih dnevnikih o vprašanju narodnoprerojvalnega dela ob naši severni meji in v Prekmurju ponovno pisalo, smatramo za prav umestno, da priobčujemo članek iz Orjune v celoti, ker obravnava vprašanje na načini ki se v marsičem razlikuje od drugih listov ter presoja položaj po našem mnenju edino pravilno. Za danes samo dostavljamo: takozvano nemškutarstvo ob meji in v mestih ter prav redko posejano nemštvo, ki kot narodna manjšina pri nas ne prihaja v poštev, se je ob prevratu in našem narodnem osvobođenju in ujedinenju hitro znašlo v nov položaj ter se polno zavedalo narodnega preokreta, ki je definitivno obračunal z avstrijsko in nemško odvisnostjo. Ako abstrahiramo od neznanega števila med nami razškrpjenih živčevih pravih Nemcev se gre pri tem za ljudi, ki so sicer po krvi Slovenci, ki govorijo tudi svoj materni slovenski jezik, ki pa so se nekdanj udingali za denar ali primorani vsled razmer nemški bojni propagandi ter so postali po mišljenju »Nemci«, kar so tudi ponajvečkrat z nemškim občevalnim jezikom na zunaj izpričevali. Za te izgubljene in nekdanj prodane duše se gre, ali še bolj se gre za njih deco, da se obvaruje ta, da ne zaide na pota zmote svojih očetov in svojih mater, ki so zatajili svojo kri in svoj jezik ter so besno sovražili in preganjali vse, kar jih je spominjalo njih rojstva in njih maternega jezika. Nemška šola, odvisnost od nemškega kapitala in zaslužka, nemška vzgoja pri vojaki, dejstvo da ni nikdar nobeden nemški zavod, nobena nemška občina, noben c. kr. avstrijski državni urad dal dela in zaslužka slovenskemu obrtniku ali trgovcu je uplivalo na naše slovensko ljudstvo naravnost porazno in uničujoče. To je bil velikanski upliv državne sistema avstrijskega, ki je bil neizprosno nemški od najvišjega mesta do žandarja, portirja in izterjevalca davkov. Vseh teh predpogojev nam danes v lastni nacionalni državi manjka. Klerikalci že štiri leta hujskajo narod proti državi in proti ujedinenju in uspelo jim je tekom časa razpaliti najgrš mržnjo proti bratskemu srbskemu delu naroda. — In vse drugo tekmuje, ali v korupciji ali letargiji ali v onem neplodnem kritiziranju vsega kar je našega, državnega, je doslednosti in autoritete države in njenih izvršujočih organov ni nikjer čuti. In zato vstaja danes zopet stari avstrijski duh, s pomočjo vlade, ki trguje z Nemci za našo narodno stvar, raste tudi stara nemškutarija, ki je naivna dovolj, da računa in upa, da se ji povrnejo še stari časi in stara Avstrija. In mi smo slabi dovolj, da se sme vse to goditi pred našimi očmi.

Komisija za proceno okupacijske škode bo začela s svojim poslovanjem na ozemlju Slovenije 15. oktobra in sicer v Logatcu. Ista komisija bo potem prešla na laški teritorij, kjer bo likvidirala okupacijske škode, ki so jih utrpeli naši državljani. Pozivajo se vsi, ki so škodo, povzročeno na laškem ozemlju, prijavili direktno italijanskim oblastim, da do 15. novembra t. l. obnavijo prijavo Ministrstvu Socijalne Politike potom oddelka za socialno politiko v Ljubljani. V prijavi morajo navesti kraj, kje je škoda nastala, kakovost škode, okolnosti, ki so jo povzročile in po možnosti točen datum prijave italijanskim oblastim. Delegat v komisiji za proceno okupacijske škode.

Baron Giesl postal jugoslovanski državljani. Soproga bivšega avstro-ogrskega poslanika, ki je l. 1914 izročil Srbiji ultimatum, baronica Giesl von Gieslingen je obiskala ministrskega predsednika Pašiča. Zanimivo je to, da sta sedaj on in njegova žena postala jugoslovanska državljana.

Mednarodna konferenca o morskem pravu. Tekom tega meseca se bo vršila v Bruslju mednarodna konferenca o morskem pravu. Za delegata naše države je določen profesor Stranicki iz Zagreba.

Požar v puljski katedrali. Dne 7. tm. ponoči je nastal velik ogenj v puljski katedrali, ki je bila zgrajena v 6. stoletju. Ogenj je uničil podstrešje srednje ladje, orglje, del velikega oltarja in dve veliki dragoceni sliki. Škoda znaša poldrugi milijon lir.

Nesreča na tržaškem parniku. Na Lloydovem parniku »Aventino« je imel mornar Peter Longo, star 20 let, opraviti na krovu pri ventilacijski napravi, skozi katero prihaja zrak v notranje prostore ladje. Naenkrat je mladenič izgubil ravnotežje in padel skozi odprtino v notranjost parnika, v globčino kakih 15 metrov. Mornarji, ki so to videli, so hiteli v spodnje prostore, kjer so pobrali nezvestnega. Prihiti zdravnik je ugotovil, da si je Longo pretresel možgane in dobil nekaj prask po obrazu. Prepeljali so ga v mestno bolnico.

Nesreča v premogovniku. V premogovniku v Aleksincih se je pripetila težka nesreča, ki je zahtevala 10 žrtev. V enem rovu so se razvili plini, ki so zadušili deset delavcev.

Samomor dveh zaročencev. Železničar Jernej Pertot je nadzoroval progo proti Barkovljam, kar je opazil sledove krvi. Gredoč dalje so bili sledovi vedno večji in konečno je opazil na tiru dve grozno razmesarjeni trupli. Pertot je obvestil o dogodku ljudi. Nekaj železničarjev s postajenačelnikom vred se je podalo na lice mesta, kjer so spravili razmesarjene dele s tira. Policijska preiskava je dognala, da se gre za trupli elektrotehnik Viktorja Presetniga in njegove zaročenke, ki sta šla namenoma v smrt, kar je razvidno iz pisma, ki so ga našli pri Presetnigu.

30.000 dinarjev nagrade. Pred nekaj dnevi sta bila ubita v Južni Srbiji dva razbojnika, na katerih glave je bila razpisana nagrada 10 in 20 tisoč Din.

Roparji v Južni Srbiji. V noči od 1. na 2. oktobra so napadli oboroženi roparji blizu Mitrovice poštni avtomobil in oropali potnike oblek in 150 tisoč dinarjev gotovine, nakar so pobegnili. Roparjev dosedaj še niso izsledili.

26 let v kletki. Rekordno starost med ujetimi živalmi ima veliki Orang Utang v londonskem zoološkem vrtu. Živi že 18 let v londonski kletki, preje pa je bil 8 let v kletki na Singaporu. Opica, ki je ena največjih, kar jih živi v jetništvu, se izbornu počuti in bo še dolgo vrsto let razveseljevala londonske gledalce. Železne palice kletke so tako močne, kakor pri levji kletki. Samo 3 strežniki občujejo z njim in morajo biti zelo opretni, ker je žival zelo divja. Sosedna kletka je prazna, kamor ga naženo, kadar se čedi njegova.

Obilni oči. Cesar Konrad II. je, z ozirom na splošno draginjo, zapovedal, da sme na državni zbor v Regensburg (l. 1029) pripeljati vsak grof le enega slugo s seboj. Tedaj pa je zapazil grofa Babo-ja, ki je prišel v spremstvu 66 konj. »O«, je vzkliknil, »ali tako izpolnjujete moje ukaze?« »Vaše Veličanstvo«, je Babo odvrnil, »vse to so moji sinovi: dvaintrideset jih je, in vsak ima s seboj kot jaz le enega sluga.« In tako je bilo tudi v resnici. Osem hčera pa je obilo blagoslovljeni oči pustil še doma.

JANKO LEŠNIČAR:

(Dalje.)

ČRTICE IZ ZGODOVINE ZADRUŽNE ZVEZE V CELJU.

L. 1884. se je ustanovilo 8 novih posojilnic, med njimi prve tri »kmečke«: Pišce, Slatina, St. Peter pod Sv. gorami, Konjice, Makole, Vransko (ki je pa začela delati še le l. 1890.) in v Kopru ob obali našega sinjega Jadrana. Preko Kranjske je šlo torej posojilnično gibanje prvič čez skrajno našo južno narodno mejo. Pri vseh teh ustanovitvah je sodeloval Zvezin načelnik Mihael Vošnjak osebno, kar je značilo precej potov, dela in stroškov. Saj je bila Zveza — Mihael Vošnjak, isto, kar je bilo pozneje še marsikdaj in marsikje v našem društvenem, gospodarskem in političnem življenju. Ako ni bilo osebne požrtvovalnosti in dela za »božjo plačo«, kakor piše o njem dr. K. Slanc v »Slov. Narodu« 28. junija 1876, ni mogla iti v našem malem, proletarskem narodu nobena stvar.

Na prvem rednem občnem zboru Zveze v Celju dne 6. aprila 1884, na katerem je bila zastopana tudi že Kranjska (Ljubljana, Kmetiška in Postojna) in Koroška (St. Jakob v Rožu po Janežiču) je razvil Mihael Vošnjak sledeči organizacijski program. V zapisniku je to vpisano sledeče: »Načelnik omenja kraje, kateri še nimajo narodnega denarnega zavoda, namreč Zg. Radgona, Kozje, Sv. Lenart, Slov. Bistrica, Rogatec, Šmarje, Brežice, Trbovlje, Konjice itd., potem mnoge okraje na Kranjskem, Koroškem, na Goriškem in v Istri. Potem razlaga stanje vseh sodnijskih okrajev spodnjega Štajerja glede denarnih zavodov in izreče željo, da bi se v vsakem okraju ustanovil denarni zavod, ali posojilnica ali hranilnica, seveda z narodnim vodstvom... Kar se Kranjske vojvodine tiče, misli načelnik, da bi za tamošnje razmere kazalo v vsakem sodnijskem okraju ustanoviti občinsko hranilnico zvezano z oddelkom za osebni kredit. Ker potemtakem bi se v okoliščini prišlo nenaravnemu položaju, da morajo vse pupilarne vkladbe v ljubljansko hranilnico (znano »Kranjsko hranilnico«, ki je bila do prevrata v nemških rokah) in tam se porabijo na korist nemške stranke. Tudi bi po tem potu mogoče bilo oddelke za osebni kredit zalagati z denarjem iz dotične občinske hranilnice po nizkih % ter bi se tudi kredit laglje po nizkih % dajal. Zaradi ustanovitve narodnih denarnih zavodov na Goriškem in Primorskem (!) pa le kaže ustanoviti posojilnice.« Škoda je, da zapisnikar (ki je bil Mihael Vošnjak sam) ni natančneje zapisal tega referata, ker bi bil prezanimiv donos za zgodovino našega združništva in za zgodovino našega narodnega gospodarstva sploh.

Ta program se je potem začel izvrševati. L. 1885 in 1886 je ustanovila Zveza posojilnice v Krškem, Podbrezjah, Črnomlju, Slov. Plajbergu, Bekšanju, Sv. Lenartu v Slov. goricah. Na občnem zboru l. 1887 je poročal Zvezin načelnik (gl. zapisnika): »V Trstu je bil razgovor meseca novembra l. l. (1886) o ustanovitvi posojilnice, pa dozda se še nada ni izpolnila, da bi začela ta delovati. Upati pa je, da se bodo odpravile ovire.« Ovire so tičale v osebnih razmerah in tako je začela posojilnica v Trstu delovati še v l. 1891. V ostalih 80. in v 90. letih do ustanovitve »Zveze kranjskih posojilnic« l. 1896. je število slovenskih posojilnic narastlo na 117. Vsi večji, nekoliko pomembnejši kraji od južnih do severnih naših mej so dobili svoje kreditne zadruge. Združništvo je postalo močan, uvaževanja vreden činitelj — ni čuda, da so se ga skušale razne politične struje in stranke polastiti. Katoliški shod v Ljubljani je dal prejšnji konservativni stranki tudi nove gospodarske direktive, ki jih je z veliko vero zasledovala. Takoj po prvem katoliškem shodu v Ljubljani (1895) se je začelo ustanavljanje zadrug konservativne ali ljudske stranke tudi v krajih, kjer so že posojilnice, priključene Zvezi slovenskih posojilnic v Celju, obstojale: Trnovo, Ilirska Bistrica, Cerknica, Lož, Metlika. V Ljubljani se z oporo na »Ljudsko posojilnico« ustanovi

1896 »Zveza kranjskih posojilnic«, ki se l. 1899 razpusti in preide v »Gospodarsko Zvezo« in končno v »Zadružno Zvezo« v Ljubljani. Ker je še na Goriškem nastala l. 1899. »Centralna posojilnica«, ki je tam organizirala rajfajzensko združništvo in ustanovila počasi lastno goriško zadružno centralo, je nastala v slovenskem združništvu precejšnja zmeda. Nastal je čas medsebojnih bojov in napadov, ki je zelo poostрил zadružne krize, nastale v slovenskem združništvu okrog l. 1910. ki so ogrožale takrat obstoj tudi Zadružne Zveze v Celju. Z l. 1896. je nastalo torej prvo cepljenje slov. združništva, prva secesija še do tedaj skupne zadružne organizacije; druga secesija je nastala l. 1908. z ustanovitvijo Zveze slovenskih zadrug v Ljubljani, kjer se je koncentriralo združništvo narodno-napredne stranke na Kranjskem. Goriška organizacija je stala bolj od strani in ni imela konfliktov s staro matico v Celju. Celo to poglavje je posebno razveseljivo; ako tudi se je ustanavljanje zadrug v Sloveniji močno pospešilo in združništvo populariziralo (v tem oziru gre pred vsem vse priznanje Zadružni Zvezi v Ljubljani in njenemu velikemu organizatorju dr. Kreku), se je vendar otežkočilo enakomeren miren razvoj in centralizacijo zadružnega dela in kar je najbolj važno, zadružnega kapitala. Ako bi pri edinstvi ostalo, bi Slovenci ne imeli samo najboljšega kreditnega in konzumnega, temveč tudi najboljšo nabavno in produktivno združništvo v naši novi, osvobodjeni domovini.

X.

Zveza slovenskih posojilnic in kasneje Zadružna Zveza v Celju sta se mnogo bavili z zadružno propagando in naobrazbo. Spočetka, do cepljenja zadružne centralne organizacije, je slonelo itak vse delo na ramah Zveze slovenskih posojilnic, ki se je svojih dolžnosti v tem pravcu prav dobro za vedala. Njen načelnik Mihael Vošnjak je začel februarja 1884 izdajati »Zadrugo«, »list za razpravo narodno-gospodarskih vprašanj.« Uredništvo in upravnništvo je bilo v celjski Posojilnici, ki je imela takrat prvo svojo pisarno na Glavnem trgu, štev. 105 v Celju. Na občnem zboru dne 6. apr. 1884 se je sklenilo, da preide list v last Zveze in da si naj naročijo posojilnice več iztisov »Zadruga«, »da jih razdelijo med zaupne može in druge društvenike tako, kakor to stori Celjska posojilnica, ki daje »Zadrugo« 26 zaupnim možem brezplačno v ta namen, da se zadružništvo razširi in oživi.« Da bi se dobil pregled stanja vseh slovenskih posojilnic in bi se delalo s tem pogum tudi onim, ki se zadružništva še boje lotiti, se je na istem občnem zboru »obče odobril« predlog, da se trimesečni sklepi objavljajo v »Zadrugi.« V to svrhu se založi posebna tiskovina. Ta sklep se sicer ni točno izvrševal, pač pa je začela Zveza l. 1890. s sistematično statistiko v »letopisih.« »Zadruga« je izhajala l. 1884. redno mesečno, istotako l. 1885., l. 1886. je izhajala samo še vsak drug mesec, v l. 1887., 1888. in 1889. pa je izšla samo po ena številka, toliko, da se je naznanil občni zbor. Dobra sta letnika 1884. in 1885., ki jih je očitno napisal v celoti Mihael Vošnjak sam. Pri pregledu vsebine najdem izvrstne strokovne članke, na pr. ali naj ustanavljamo posojilnice z omejeno ali neomejeno zavezo, o »davku posojilnic«, o poštni hranilnici, o hranilnicah (šparkasah), kako naj dovoljujejo posojilnice in hranilnice posojila, o kmetijskih posojilnicah, o nadzorstvu pri posojilnicah, o varnosti vlog pri posojilnicah, o obrestni meri hipoteknih posojil, o »menjavi posestvenih lastnikov in vknjiženih dolgovih«, o neposrednih pristojbinah itd.

Dvoje, troje člankov bi se še posebej dotaknil. Prvega radi tega, ker je preznačilen za Mihaela Vošnjaka kot zadrugarja. V članku »Kako dovoljujejo posojilnice in hranilnice posojila?« (»Zadruga«, štev. 4. 1884.) piše Mihael Vošnjak: »Pravi namen

delovanja posojilnice glede dovoljevanja posojil je ta, da gleda v prvi vrsti na značaj prošnika in da takim ne daje posojil, ki so na slabem glasu; tudi ne, ako še niso zadolženi in če tudi imajo zanesljive poroke glede premoženja. Ako bi se takim, ki so zapravljalci ali sploh na slabem glasu, dajala posojila v taki meri, kakor jih zahtevajo in za katere bi imeli glede varnosti še dovolj zaslonbe, bi jih gotovo še hitreje spravila taka posojila same in rodbino v siročino... Če se na tak način postopa, se posojilnica ne le sama utrdi, ampak tudi moralčno ljudstvo krepča... Znani so nam slučaj, da neka posojilnica ni dovolila prošniku posojila zaradi tega, ker je na slabem glasu, akoravno ima posestvo nezadolženo; od hranilnice dobi brez ovir, ta ne vpraša po značaju, ampak le, koliko posestvo prenese...« Vošnjak povdarja torej že v začetku svojega zadružnega delovanja tudi etičen moment v delu zadruge, to je oni moment, na katerega je polagal Raiffeisen in Grabein v nemškem kmetijskem združništvu največjo važnost. Raiffeisen je rekel: »Lenuhom, zapravljalcem, pijancem in raznim gospodarjem se ne da kredita, temveč pridnim, delavnim in varčnim zadružnikom, ki so zanesljivega značaja in se resno trudijo, da bi si pomagali naprej...« Grabein pravi: »Višje ko gospodarske prednosti nam je ceniti (pri kmetijskih zadrugah) etične, vzgojo k redu in varčnosti, k samopremagovanju in gospodarskemu prevdanku.« V »Zadrugi« št. 4. 1885. je objavil Mihael Vošnjak sistematičen »Navod za osnovo posojilnic in njihovo delovanje.« Ta navod je sprejel tudi takratni dež. odbor kranjski in ga je s priloženimi vzornimi pravili vred razposlal občinskim in župnijskim uradom v vspodbudo za snovanje posojilnic. V tem »navodu« niso le praktični nasveti za ustanovitev kreditnih zadrug, temveč tudi natančna navodila za poslovanje. Ti le nauki in navodila so veljala v našem posojilništvu skoraj trideset let, dokler jih niso spremenjene razmere deloma spremenile in popolnile. V zadnji številki »Zadruga« iz leta 1884. se veseli Vošnjak, da je »Zadruga« prešla v last Zveze in je s tem njen obstanek zagotovljen. »Na ta način si ohrani slovenski narod strokovnjaški list, ki bode centralno glasilo združništva...« Toda Mihael Vošnjak je bil navzlic svoji realnosti — zadrugar, torej optimist, vsaj glede »Zadruga«. Ko je bil kot poslanec prisiljen bivati na Dunaju in v Gradcu, ni imel več časa za »Zadrugo« in na občnem zboru Zveze dne 27. avg. 1886 se je na dolgo in široko razpravljalo, ali naj list živi ali izgine. No, list je ostal pri življenju, ali bil je brez — sotrudnikov in delavcev ter je izhajal, kakor že omenjeno, do l. 1889. samo še po enkrat na leto brez kakršne koli zanimive vsebine.

Na občnem zboru dne 8. oktobra 1890 predlaga Ivan Lapajne, naj bi se mesto »Zadruga« izdajal vsako leto »Letopis slovenskih posojilnic« z vsakoletno statistiko o njihovem stanju in drugimi »važnimi rečmi« in »bil bi naj obsežna in podučljiva knjiga za strokovnjake in slovenske domoljube.« »Uredovanje« tega »letnika« se poveri Iv. Lapajnetu. Teh »Letopisov« je izšlo skupno 17 (1890—1906) Do leta 1896. jih je uredil Ivan Lapajne, enega revizor Endlicher, ostale 1898—1906 pa prvi redni Zvezin tajnik in revizor Franjo Jošt. Poleg bogatega statističnega materiala, ki obsega do l. 1898. vse slovenske posojilnice, kasneje pa samo članice Zveze slovenskih posojilnic, odnosno Zadružne Zveze v Celju. Poleg tega je v teh letopisih nebroj praktičnih navodil za poslovanje, vzorci in razne tiskovine, ponatisi zakonov itd. Organizacija si je z njimi postavila v zgodovini slovenskega združništva časten spomenik.

* Dr. Maks Grabein: Wirtschaftliche und soziale Bedeutung der ländl. Genossenschaften in Deutschland, str. 172.

(Konec prihodnjič.)

Družnik Jos. Vranjek

Kralja Petra c. 15. Celje Bivša Graška ul.

pripotoča svojo bogato zalogo denarnikov domačega izdelka po najnižjih cenah. Sprejema in izvršuje vsa pravila točno in solidno. 23

Dve sestri, natakari, iščeta večjo gostilno na račun.

Gresta pa tudi posamezno na manjše gostilne v dobrem prometu. Ponudbe na upravo pod »Natakari« 2—2

Razširjajte „Novo Dobo“!

„LASTNI DOM“ V CELJU

registrirana kredita in stavbena zadruga z omejeno zavezo, Prešernova ul. 15.

Sprejema hran. vloge in jih obr. po 6 1/2 % to je 6.50 Din od sto, profil odpovedi do 8 Din od sto. Pri večjih naložbah po dogovoru Rentni davek plača zadruga ter se ne zaračuni vlagateljem!

Telefon štev. 75 in 76

Podružnica

Poštni ček. rač. 10,598

Ljubljanske kreditne banke v Celju

Delniška glavnica in rezerve približno **Centrala v Ljubljani** Delniška glavnica in rezerve približno
Din 45,000.000— Din 45,000.000—

Ustanovljena leta 1900

Podružnice

Brežice, Črnomelj, Gorca, Kranj, Maribor, Metkovič, Nov. Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči računi pri ugodnem obrestovanju Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev, valut in dovoljuje vsakovrstne kredite.

Prodaja srečke državne razredne loterije.

Otvorja akreditive in izdaja kreditna pisma za tu- in inozemstvo.



BERSON

Berson je in ostane najboljša kvalitetna znamka. Varuje čevlje, cenejši in trpežnejši je od usnja. Od Vašega čevljarja zahtevajte, da Vam pritrdi Berson gumi-potpetnike in gumi-podplate.

Išče se soba

meblovana, s posebnim vhodom in električno razsvetljavo, v sredini mesta za takoj. Ponudbe na upravo tega lista. 1

Razne vesti.

Jokajoče drevo. V Versaillesu so opazili na nekem kostanju čuden pojav. Drevo stoji na travniku blizu vasi Marie Antoinette. Julija meseca, ko je vladala velika suša, je kapala od listja z višine štiri metre voda, ki je bila popolnoma čista in je imela duh po teru. Vprašanje je, ali je to »jokajoče drevo« v Versaillesu edino ali ima morda še kaj sovrstnikov.



18-9

Pšenica faraonov, ki so jo vsejali v Barču na Ogerskem, je dobro uspela in je zrnje najboljše kvalitete. Pšenico so našli v Tutankamenovi grobnici. Zrna so bila stara štiri tisoč let.

Lokal odkupi brivec Koštomaj.

Odgovorni urednik: Lic. Edvard Šimnec.
Izdaja in tiska: Zvezna tiskarna v Celju.

Izjava.

Kdor soprogi **Veble Josipa** karkoli zaupa, mož ni plačnik.

Josip Veble,
Lava št. 26.

Uradnik išče sobo

eventuelno s hrano. Ponudbe na upravo
»Nove Dobe«. 2-2

Razširjajte „Novo Dobo“!



Potrti neizmerne žalosti naznanjamo v svojem in v imenu vseh sorodnikov, prijateljev in znancev tužno vest, da je naš iskreno ljubljeni soprog, oče, tast in stari oče, gospod

IVAN BERNA

čevljarški mojster in hišni posestnik

v torek, dne 9. oktobra ob pol 5. uri popoldne v 58. letu starosti nenadoma preminul.

Pogreb dragega pokojnika bo v četrtek, dne 11. oktobra ob 3. uri popoldne od hiše žalosti (Gospodsk. ulica št. 19) na mestno pokopališče, kjer se položi v rodbinsko grobnico.

Sv. maša zadušnica se bode brala v petek, dne 12. oktobra ob 7. uri zjutraj v Marijini cerkvi.

Celje, dne 9. oktobra 1923.

Antonija Berna,
soproga,

Emerik Berna,
sin.

Ivo Berna,
vnuk.

Mina Berna,
sinaha.

Jadranska banka Beograd

Del. glavnica:
Din 60,000.000—

Rezerva:
Din 30,000.000—

Bled,
Cavtat,
Celje,
Dubrovnik,
Hercegnovi,
Jelsa,
Jesenice,
Korčula,
Kotor,
Kranj,

Podružnice:

Ljubljana,
Maribor,
Metković,
Prevalje,
Sarajevo,
Split,
Šibenik,
Tržič,
Zagreb.
.....

Amerikanski oddelek.

Naslov na brzojave: Jadranska.

Afilirani zavodi:

JADRANSKA BANKA: Trst, Opatija, Wien, Zadar.
FRANK SAKSER STATE BANK, Cortlandt Street 82, New-York City.
BANCO YUGOSLAVO DE CHILE, Valparaiso, Antofagasta, Punta Arenas, Puerto Natalos, Porvenir.